

Witam 😊

PRACA DOMOWA NR 6 (14-18.12.2020)

UWAGA!

Odpowiedzi na polecenia proszę zapisać w zeszycie, na kartach lub w postaci tekstu w programie Word. Proszę je odesłać na adres e-mail:

m.tomporek@mos4.elodz.edu.pl lub przez komunikator Messenger do **20 GRUDNIA 2020 r.** w postaci zdjęć (screenów) lub pliku tekstowego.

Brak pracy w terminie skutkuje oceną niedostateczną.

W razie problemów technicznych, osobistych i innych, proszę o kontakt.

Proszę wykonać następujące polecenia z podręcznika „To się czyta! 1” Anny Klimowicz i Joanny Ginter:

Temat I-II: Konflikt wartości w „Antygonie” Sofoklesa.

1. Przypomnij sobie informacje o starożytności. Skorzystaj z linków:

- <https://epodreczniki.pl/a/kiedy-i-gdzie-rozpoznal-sie-antykw/DqQUgMZD4>
- <https://epodreczniki.pl/a/dziedzictwo-starozynosci/DyFQFTJ4O>
- <https://ciekawostkihistoryczne.pl/category/epoka/starozynosc/>

2. Przypomnij sobie informacje o osobie i twórczości Sofoklesa:

- <https://klp.pl/antygon/a-7222.html>
- <http://www.encyklopediateatru.pl/autorzy/128/sofokles>

Tutaj możesz przeczytać „Antygonę” w całości:

<https://wolnelektury.pl/katalog/lektura/antygon.html>

3. Przeczytaj fragmenty „Antygony” (strony 59-62, podręcznik). Wykonaj pisemnie w zeszycie polecenia nr: 1-9 (strona 63, podręcznik).

*Dla chętnych!

Kiedy można zrezygnować z własnych dążeń, aby uniknąć konfliktu? Kiedy jednak należy być wiernym swoim poglądom, nawet jeśli może się to wiązać z negatywnymi konsekwencjami? **Twoja praca powinna składać się z co najmniej dwudziestu zdań.**

Wśród sprzeczności

Konflikt wartości w tragedii Sofoklesa

NA POCZĄTEK

Co może zrobić obywatel, kiedy prawa wprowadzane przez rządzących są sprzeczne z jego przekonaniami?

OUTWORZE

Sofokles napisał *Antygonę* ok. 440 r. p.n.e. Akcja utworu rozgrywa się w greckim mieście Teby. W wojnie domowej giną walczący przeciwko sobie bracia: Eteokles, władca Teb, oraz Polinejkes. Nowy władca, Kreon, uznaje drugiego z braci za zdrajcę i zabrania go pochować. Zakaz ten łamie Antygona, siostra Eteoklesa i Polinejkesa. Więcej o starożytności i literaturze starożytnej → s. 170–173

Sofokles

Antygona (fragmenty)

LEKTURA
OBOWIĄZKOWA
STAROŻYTNOSC

EPEJSODION II

KREON

Do Antygony

A ty odpowiedz mi krótko: wiedziałaś,
Że zakazałem dokonywać tego?

ANTYGONA

Tak, oczywiście. Całe miasto wie.

KREON

I ośmieliłaś się złamać ten zakaz?

ANTYGONA

Tak, bo nie stoi za nim ani Zeus,
Ani podziemna Dike¹, która strzeże
Sprawiedliwości między śmiertelnymi;
A nie uważam, aby twoje prawa,
Bądź co bądź, ludzkie, przewyższały boskie –
Odwieczne, trwałe, chociaż niepisane –

Przyznanie się
Antygony
do winy

Dlaczego
Antygona
złamała zakaz?

Sofokles

(496 p.n.e.–406 p.n.e.)

Był jednym z najwybitniejszych autorów tragedii w starożytnej Grecji. Stworzył ok. 120 sztuk teatralnych. Do naszych czasów w całości przetrwało jedynie siedem jego utworów.

¹ Dike – w mitologii greckiej: bogini sprawiedliwości.

*Dlaczego
Antygona
złamała zakaz?*

Ustanowione nie dziś ani wczoraj,
Lecz przed wiekami – nie wiadomo kiedy.
Jakże więc łamać je i się narażać
Na karę boską – ze strachu przed ludzką?
Że śmierć mnie czeka, to wiem i bez ciebie,
I bez tej groźby, którą straszy zakaz.
Tyle że dla mnie śmierć, nawet przedwczesna,
To raczej zysk niż strata. Bo kto zaznał
Tak wielu nieszczęść jak ja, nie chce umrzeć?
Tak więc śmierć dla mnie nie jest rzeczą straszną;
O wiele gorszą byłoby zostawić
Niepochowane zwłoki mego brata.
Teraz już jestem spokojna. A ty,
Jeśli uważasz mnie za pomyloną,
Świadczysz o sobie: sam straciłeś rozum.

KORYFEUSZ²

Nieprzejednana. Harda³. Jak jej ojciec.
Nie cofa się przed groźbą ani siłą.

*Spór Antygony
i Kreona*

KREON

do Koryfeusza

[...] Poddany ma się słuchać i być karny,
A ona już nie pierwszy raz się stawia
I występuje przeciw mojej władzy;
A teraz jeszcze chełpi się swym czynem
I szydzi ze mnie. [...]

ANTYGONA

Czcic bliskich zmarłych to powód do wstydu?

KREON

Nie był twym bratem ten drugi, co zginął?

ANTYGONA

Był takim samym. Z tych samych rodziców.

KREON

To czemu go znieważasz, czcząc tamtego?

ANTYGONA

Zmarły by mi zniewagi nie zarzucił.

² **Koryfeusz** – w starożytnym greckim: przewodnik chóru

³ **Hardy** – dumny, nieposłuszny

KREON
Mimo żeś go zrównała z bezbożnikiem?

ANTYGONA
Bezbożnik nie bezbożnik, ale brat!

KREON
Najechał na nas, a tamten nas bronił!

ANTYGONA
Prawa Hadesu⁴ są równe dla wszystkich.

KREON
Nie można równać dobrego ze złym.

ANTYGONA
Któż może wiedzieć, co jest złe w Podziemiu?

KREON
Wróg i po śmierci pozostaje wrogiem.

ANTYGONA
Może dla wroga. Mnie obaj są bliscy.

KREON
To niech ci będą, ale tam, pod ziemią.
[...]

EPEJSODION III

KREON
[...] Synu, mam nadzieję,
Że chociaż wiesz już, jaki zapadł wyrok
Na twą wybrankę⁵, nie masz do mnie żalu.

HAJMON⁶
Jestem ci, ojcze, bez reszty oddany
I zawsze słucham twoich dobrych rad.
Tak więc z pewnością nie zawrę małżeństwa,
Które by było nie po twojej myśli.

KREON
Słusznie. I zawsze hołduj⁷ tej zasadzie,

*Spór Antygony
i Kreona*

▲ Spór Antygony z Kreonem – scena ze spektaklu w reżyserii Marcina Libera, 2013 r.

*Posłuszeństwo
czy miłość?*

*Dobry władca
według Kreona*

⁴ Hades – w mitologii greckiej: podziemny świat zmarłych.

⁵ Kreon skazał Antygonę na śmierć.

⁶ Hajmon – syn Kreona, naręczony Antygony.

⁷ Hołdować – tu: być zwolennikiem czegoś.

Dobry władca
według Kreona

Pragnienia, dążenia, konflikty

By wołę ojca przedkładać nad wszystko.
Bo czyż nie o to modlimy się na co dzień,
Aby potomstwo nasze było karne,
Gotowe zawsze pomścić nas na wrogu,
A sprzymierzeńców naszych czcić i wspierać?
[...] Gdybym tolerował
Bunt w swoim domu, siałbym go gdzie indziej.
Tylko kto równo traktuje rodzinę,
Jest wiarygodny jako głowa państwa.
[Na moje względy nie może więc liczyć
Nikt, kto zuchwale albo łamie prawo,
Albo opiera się decyzjom władzy.
Wybranych wołą ludu trzeba słuchać,
I to we wszystkim, i bez względu na to,
Czy mają rację, czy też jej nie mają.]
Tylko więc taki człowiek, moim zdaniem –
Czysty jak lza i niezawodny w walce –
Godny jest zaufania jako władca.
Nieposłuszeństwo jest rzeczą najgorszą!
Rozkłada miasta, rujnuje rodziny,
A podczas wojny prowadzi do klęski;
Natomiast karność, przeciwnie, hartuje,
Daje przewagę i w końcu ocala.
Dlatego właśnie trzeba dbać o posłuch [...].

Przełożył Antoni Libera

CIEKAWOSTKA

Czy wiecie, że w starożytnym teatrze greckim występowały tylko mężczyźni? Grali oni także role kobiet. Aby pokazać piękność, w którą się wcielali, zakładali odpowiednie maski.

WAŻNA WIADOMOŚĆ

Antygona Sef...

PO PRZECZYTANIU

☰ Czytanie ze zrozumieniem

1. Opowiedz o sytuacji przedstawionej w tekście.
2. Które prawa są dla Antygony ważniejsze: boskie czy ustalone przez człowieka?
3. Dlaczego Antygona nie boi się śmierci?
4. Czego oczekuje Kreon od swojego syna?

👁 Ukryte w tekście

5. Dlaczego Antygona uważa, że prawa boskie są ważniejsze od zarządzeń króla?
6. Z jakiej przyczyny Kreon zakazał pochowania ciała Polinejsesa? Czym się kierował?
7. Na czym polegał konflikt między Antygoną a Kreonem? Dlaczego nie można było go rozwiązać?
8. Jakim władcą jest Kreon – szanującym wolność obywateli czy wymagającym bezwzględnego posłuszeństwa? Uzasadnij odpowiedź za pomocą odpowiednich fragmentów tekstu.

👉 Język i styl

9. Jakim językiem posługują się bohaterowie tragedii? Wybierz właściwe określenia.
    - język potoczny
    - dużo rozbudowanych zdań o skomplikowanym szyku
    - przewaga krótkich zdań o prostej budowie
    - język podniosły, poważny
    - dialogi mające cechy zwykłej, codziennej rozmowy
    - wypowiedzi o cechach podniosłej przemowy
- Czemu służy zastosowanie w utworze takiego języka?

👄 Twoim zdaniem

10. Kiedy można zrezygnować z własnych dążeń, aby uniknąć konfliktu? Kiedy jednak należy być wiernym swoim poglądom, nawet jeśli może się to wiązać z negatywnymi konsekwencjami?

🗨 Twoja wypowiedź

11. Kto – według Ciebie – ma rację w sporze: Kreon czy Antygona? Napisz w zeszycie rozprawkę, w której przedstawisz i uzasadnisz swoją opinię. Twoja praca powinna składać się z co najmniej dwudziestu zdań.

Dziękuję 😊 Monika Tomporek